

tiativ paa dette det vigtigste af alle Felter lidt et endeligt Nederlag, nu var Byggeriet gaaet over til Kommunen og Staten. Ak ja, det varede ikke mere end 3 à 4 Aar med dette Byggeri, thi Kommune og Stat byggede langt dyrere og langt kostbarere, end de private gjorde. Hvorledes stiller Forholdet sig nu med de Boliglove, som vi har haft? Medens det kommunale og det statslige Byggeri allerede er ved at synge paa sit sidste Vers, var Forholdet det i 1923—24, at $\frac{9}{10}$ af alt Byggeri i Provinsen var paa private Bygherrers Hænder, $\frac{1}{15}$ paa Byggeforeningernes, og kun $\frac{1}{30}$ var ladet tilbage til dem, der skulde overtage „Faget“ efter det private Initiativ.

Vender vi os til Københavns Kommune, vil vi se, at der her i det samme Aar blev bygget 3 022 Lejligheder, af hvilke den private Bygherre fremskaffede de 1 122, Boligforeningerne de 1 208, medens Kommunerne kun fremskaffede de 692. Gennem alle vore Boliglove har vi aldrig generet Byggeriet, og vi ønsker heller ikke gennem den Boliglov, som vi nu skal til at vedtage, paa noget Punkt at komme til at genere det private Byggeri. Vi ønsker at komme helt bort fra det statslige og kommunale Byggeri, som jo koster saa uendelig meget og netop derigennem paalægger Skatteborgerne et meget stort Tryk. Den ærede socialdemokratiske Ordfører (Simonsen) var saa ualmindelig tilfreds med § 17 og glædede sig rigtig over som Ejerrepræsentant for Aarhus Kommune at kunne faa Lov til at haandhæve Retten til at paalægge de Lejere, der er inde under hans kærlige Omsorg, en hvilken som helst Leje. I Slutningen af § 17 staar der: „Ej heller er Lejebeløbet i Bygninger, hvor Lejen ansættes eller kontrolleres af nogen offentlig Myndighed, undergivet Rettens Afgørelse“, og naar vi nu ved, at i den Tid, hvor vi overhovedet har haft Boliglove, er der ingen, der i den Grad har misbrugt deres Værtsret som netop de statslige og kommunale Myndigheder — vi ved jo, hvorledes f. Eks. Statsbanerne satte Lejen paa deres Lejligheder op med 200 pCt. —, saa vil man kunne forstaa, at vi ikke kan være med til en Lovgivning, der vil bremse den private Ejers Ret til at leje sin Lejlighed ud, samtidig med at der gives de statslige og kommunale Myndigheder frit Slag. Den store Andelsbevægelse hører i denne Henseende ind under Begrebet: de kommunale Myndigheder, og der er vist ingen Tvivl om, at Andelsbevægelsens Lejere for Tiden er saa haardt presset med

Hensyn til Leje, at de sikkert ikke skal ønske at komme ind under nogen kommunal eller statslig Forsorg. Naar det konservative Folkeparti overhovedet vil gaa med til at beskytte Lejerne, saa kan de Herrer være evigt forvisset om, at vi ikke alene ønsker at beskytte Lejerne overfor de private Bygherrer, men ogsaa overfor de offentlige Myndigheder, der skal administrere eller kontrolere de nuværende Huslejetakster.

Forudsætningen for hele denne Lovgivning er jo den, at der er Bolignød, og den Beretning, som Kommissionen har afgivet, viser, at der er fuldstændig Enstemmighed om, at der er en saadan Bolignød. Der er i Beretningen nævnt forskellige Tal, men uden dem vil enhver, der kommer ind til København ad Jernbanevejen, ved Selvsyn kunne overbevise sig om, at der udenom København ligger et stort og bredt Bælte med Lysthuse og Barakker, som nu tjener til Bolig for Mennesker. Enhver, som har set nogle af disse, vil indrømme, at de baade i hygiejnisk og moralsk Henseende er ganske uforsvarlige. Naar vi yderligere understreger den Oplysning, som Beretningen Side 20 giver om, at ikke mindre end 3 000 Lejligheder indenfor København er af en saadan Beskaffenhed, at de ikke er tjenlige til Boliger, saa mener jeg, at Bolignøden paa Forhaand er en Kendsgerning. Endnu et Bevis herpaa har vi i en lille Artikel i „Berlingske“ for sidste Søndag med Overskrift „En Huslejeaagrer dømt“. I denne Artikel, som jeg med Formandens Tilladelse vil oplæse — det er kun 3—4 Linier —, staar der: „Arbejdsmand Johannes Otto Andersen havde til Snedkersvend Svend Rasmussen udlejet et Loftsværelse med Køkken i Holmbladsgade 48 paa Betingelse af, at Rasmussen afkøbte ham nogle Møbler for 300 Kr.“ Naar Hr. Arbejdsmand Andersen kan anvende et saadant Tryk overfor Hr. Snedkersvend et eller andet, vil man kunne forstaa, at der er en alvorlig Bolignød i København.

I en Skrivelse, som findes aftrykt i Lovforslagets Bilag 3, udtaler Københavns Grundejerforenings Formand sig paa følgende Maade: „At installere disse Familier i Lejligheder“ — og med disse Familier mener han altsaa dem, der ikke har kunnet faa nogen Lejlighed — „i nye, kostbare kommunale Ejendomme med alle mulige Bekvemmeligheder er formentlig ikke alene oplagt Misbrug af den sociale Forsorg, men tillige en i højeste Grad uforsvarlig Disponering over Skatteborgernes Midler.“